

Insecten in 1917. — Naar aanleiding van Uwe vraag in *D. L. N.* van 1 Aug. 1917 heb ik het genoegen. U het volgende te berichten. Voor zoover ik er over kan oordeelen (ik ben nl. weinig buiten geweest) waren de angeldragers in en om Amsterdam dit jaar niet veel minder talrijk dan anders. In mijn tuin kreeg ik de gewone gasten op bezoek: *Podalirius acervorum* Latr., metsel- en behangersbijen (*Osmia rufa* Pr. en *Megachile centuncularis* Latr.), verschillende soorten hommels, een paar metselwespen (*Odynerus*) en een enkel wijfje van *Vespa rufa* L. (dezer dagen ook *V. vulgaris* L.), terwijl ik in den »Hortus« op de bloeiende composieten als gewoonlijk verscheidene soorten hommels en koekoekshommels in vrij groot aantal waarnam. Bijzonder talrijk in verhouding tot de andere soorten vond ik dit jaar de zwart, bruin en wit gekleurde *Bombus hypnorum* Walck. In 't Gooi, waar ik in den vliegtijd van de voorjaarsbijtjes niet ben geweest, zag ik later de meeste graafwespen van vorige jaren, als *Pompilus* (niet talrijk), *Ammophila* (wél talrijk), een paar *Cerceris*soorten, *Philanthus triangulum* F. Crabrosoorten, *Oxybelus*, *Dinetus guttatus* Ill., enz. en één exemplaar van *Bembex rostrata* F. Over 't algemeen waren ze niet talrijk. Zeer algemeen was echter in den nazomer *Mellinus arvensis* F. Toen ik op een mooien September-dag in de buurt van Hilversum wat in de hei uitrustte, zaten er weldra drie, vier van die vlugge, grootkoppige wespen op mijn plantenbus, en op elk van m'n laarzen één, terwijl er nog verscheidene om mij heen-vlogen, zoodat een doorsnee-mensch zoo gauw mogelijk die plek vol afschuw zou hebben verlaten.

Plooiwespen (*Vespa*) waren er opvallend weinig. Ik meen, dat ik er dien dag een vijftal gezien heb, meest *Vespa rufa*, welke daar trouwens steeds de gewoonste is. Sluipwespen heb ik nergens veel gezien, het aantal bladwespen leek mij vrij normaal.

Wat rupsen en vlinders betreft, schijnt het me toe, dat we in tijden niet zoo'n rijk jaar gehad hebben. Het hoogst abnormale weer, waardoor 1917 zich bijna voortdurend kenmerkte, heeft hen blijkbaar geen kwaad gedaan. Enkele soorten, die de laatste jaren te Amsterdam weinig meer voorkwamen, bijv. *Biston lirtaria* Cl., *Amphidasis betularia* L., *Lymantia dispar* L., waren dit jaar vrij talrijk. Op een middag zag ik in den »Hortus« wel een dozijn vosjes. (*Vanessa urticae* L.). In de tweede week van September kon men in het Vondelpark op de bloeiende siertabak (*Nicotiana affinis* Moore) avond aan avond de groote windepijlstaarten (*Protoparce convolvuli* L.) zien rondvliegen, den langen, stevigen zuiger als een priem in de bloemhuizen stekend — Eigenaardig is, dat een soort blauwtje, *Cyaniris argiolus* L., dit jaar vrij veel in Amsterdam voorkwam. Meerdere malen zag ik de soort in mijn tuin, in den Hortus en op verschillende andere plaatsen van de stad. Verleden jaar zag ik er hier twee, daarvoor nooit een enkele. Ik vermoed, dat deze soort, die in de zandstreken thuishoort, is aangevoerd met het zand, waarmede de terreinen ten zuiden van de stad worden opgehoogd. Op eene September-wandeling in den omtrek van Hilversum ontmoette ik ruim dertig verschillende rupsen, de meeste soorten in meerdere exemplaren, nl.: *Smerinthus populi* L., *Hyloicus pinastri* L., *Notodonta ziczac* L., *N. dromedarius* L., *Lophopteryx camelina* L., *Phalera bucephala* L., *Pygaera curtula* L., *Orgyia antiqua* L., *Dasychira pudibunda* L., *Porthesia similis* Fuesol., *Lasiocampa quercus* L., *Drepana falcata* L., *Dr. lacertinaria* L., *Demas coryli* L., *Acronycta leporina* L., *A. tridens* Schiff., *A. auricoma* F., *A. rumicis* L., *Mamestra persicariae* L., *M. pisi* L., *Anarta myrtili* L. een *Ephyra*-soort, *Larentia autumnalis* Ström., *Tephroclystria* (2 soorten), *Amphidasis betularia* L., *Hylophila prasinana* L., *Dasystema salicella* Hb. en nog een paar spanners en uilen, die ik niet met zekerheid kon thuisbrengen. Verder werden nog de volgende vlinders waargenomen: *Pieris rapae* L., *Vanessa atalanta* L., *V. urticae* L., *Coenonympha pamphilus* L., *Chrysophanus phlaeas* L., *Xanthia lutea* Ström., *Xanthia fulvaga* L., *Catocala nupta* L., *Larentia variata* Schiff., *L. fluctuata* L., twee bladrollers (Teras-soorten).

Verscheidene soorten spinselmotten (*Yponomeuta*) waren dit jaar uiterst talrijk.

Het is mij overigens opgevallen, dat de platanen in Amsterdam dezen zomer buitengewoon sterk »vervelde« (grootte stukken schors lieten tegelijk los, sommige stammen zijn geheel groenachtig wit), dat vele iepenboomen sterk geleden hebben of gestorven zijn, en dat de heide in 't Gooi veel minder mooi bloeide dan gewoonlijk.

Amsterdam.

W. H. J. VAN DER BEEK.

Bokje in Den Haag. — Wellicht is het niets bijzonders, maar op 3 Dec. kreeg ik om op te zetten een bokje, gevonden in een der straten onzer stad. De vogel was alleen inwendig wat bebloed.

's Gravenhage.

M. BOETJE—VAN RUYVEN.

Lichte fazant. — Wij ontvingen begin Jan. ter opzetting een lichte varieteit van den boschfazant, een Isabel-kleurigen of Turksche fazant. Deze moet in Nederland zeldzaam voorkomen.

Hilversum.

JAKMA & ZON.